

увагу буде сконцентровано на особистості злочинця, його внутрішніх спонуканнях до вчинення злочинів.

Список використаних джерел:

1. Кримінальне право України: Особлива частина: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. освіти / [Бажанов М.І., Сташис В.В., Тацій В. Я. та ін. Під ред. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В. Я. Тація. – К.: ЮрінкомІнтер; Х.: , Право, 2001. – 496с.
2. Бажанов М.І. Кримінальне право України: Загальна частина: Підруч. / Бажанов М.І., Баулін Ю.В., Борисов В.І. та ін.; За ред. М.І. Бажанова, В.В. - 2-е вид., перероб. і допов. – К.: ЮрінкомІнтер, 2004. - 480с.
3. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн./ М. І. Мельник, М.І. Хавронюк. - К.: Атіка, 2012.- 1056 с.
4. Кучерявий О. П. Розбій з проникненням у приміщення. [Режим доступу]: <http://ukr-advokat.org.ua/розбій-з-проникненням-у-приміщення/>
5. Головна сторінка Міністерства внутрішніх справ України. [Режим доступу]: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control>

Особливості правового регулювання протидії злочинам, що вчинюються в процесі обігу культурних та історичних цінностей

Руденко Т.О., слухач ННІЗДН НАВС

На сучасному етапі розвитку економіки України все більшого значення набуває збереження культурної та історичної спадщини, до способів збереження якої відноситься регулюваний законодавством обіг культурних та історичних цінностей. Частково такі культурні та історичні цінності є водночас валютними цінностями. За радянських часів одною із важливих задач, що поставали перед підрозділами БЕЗ, - була задача по боротьбі з порушенням правил про валютні операції, відповідальність за даний злочин передбачено ст. 80 КК України (1960 року) (злочинам проти держави) предметом яких нарівні з іноземною валютою являлись культурні та історичні цінності виготовлені із золота и металів ірідієво - платинові групи, а також дорогоцінного каміння. Необхідно відмітити, що санкція даної статті досягала 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна, тобто державою визнавалась важливість регулювання суспільних відносин, що виникали в даній сфері, і висока суспільна небезпека протиправних діянь, пов'язаних з порушенням встановленого порядку обігу даних предметів. Але після відміни кримінальної відповідальності за операції з валютними цінностями контроль правоохоронних органів за цими операціями був значно послаблений. Оперативні підрозділи не мали змоги здійснювати оперативно-розшукову діяльність за особами в дія яких не було складу злочину, а передбачена лише адміністративна відповідальність, Тобто контроль за обігом культурних та історичних цінностей з боку оперативних підрозділів був майже відсутній. Це призвело до широкого розповсюдження фактів викрадення, незаконного обігу, вивезення за кордон культурних та історичних цінностей. Як свідчить статистика, в даний час підрозділами МВС практично не виявляються дані злочини, що говорить не про відсутність злочинів, а низьку активність правоохоронних органів в даному напрямку. Висновок можна зробити, розглянувши результати роботи митних органів що виявлення контрабандного перевезення предметів, що мають культурну та історичну цінність. І це тільки «вершина айсберга», видима його частина, яка може дати мінімальне уявлення про те яка кількість культурних та історичних цінностей фактично виведено з-під контролю держави. Необхідно зазначити, що значна частина культурних та історичних цінностей попадають в нелегальний обіг в результаті вчинення тяжких злочинів (розкрадання, викрадення, незаконні археологічні розкопки

тощо). Дану ситуацію можна пояснити тем, що статті КК України за якими можна класифікувати дії злочинців відносяться законом до категорії злочинів малої тяжкості, що не дає можливості оперативним підрозділам МВС використовувати увесь спектр форм і методів ОРД, який дозволив би виявити джерело надходжень в нелегальний обіг культурних та історичних цінностей, і відповідно провести документування і розкриття злочинів які передують даним фактам, а так же відсутність практичних рекомендацій щодо тактики виявлення і методики документування злочинів, що вчиняються в сфері обігу культурних та історичних цінностей. Аналізуючи вище викладене необхідно відмітити, що не останню чергу проблемні питання, які стосуються діяльності оперативних підрозділів по протидії незаконному обігу культурних та історичних цінностей пов'язані з відсутністю систематизації нормативних актів, що регламентують зазначений обіг. До правових норм, що регулюють обіг культурних та історичних цінностей можна віднести: Основи законодавства України про культуру від 14 лютого 1992р.; Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 8 червня 2000 р.; Положення про державний реєстр національного культурного надбання: постанова КМУ від 12 серпня 1992 р. № 466; Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання: постанова КМУ від 18 лютого 1997р. № 174; Конвенцію ООН про заходи, спрямовані на заборону та попередження незаконного вивезення, ввезення та передачі права власності на культурні цінності від 17 листопада 1970 р. (ратифікована УРСР 10 лютого 1988р. (ст. 1)); Конвенцію ООН про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини від 16 листопада 1972 р. (ратифікована УРСР 4 жовтня 1988 р. (ст. ст. 1, 2)); ЦК України(ст. ст. 138-140, 143); Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 р.; Постанову ВР України від 24 травня 2001 р. «Про визнання колекції образотворчого мистецтва національним надбанням України».

Культурні цінності не завжди є водночас історичними, але історичні цінності визнаються частиною культурних цінностей. Вивезення культурних цінностей з України здійснюється за наявності спеціального дозволу, який видається в установленому законом порядку.

Пам'ятками історії або культури є предмети, які характеризуються такими рисами. Вони: а) є матеріальними об'єктами (споруди (витвори), комплекси (ансамблі), визначні місця), які належать до археологічних, історичних, монументального мистецтва, архітектури та містобудування, садово-паркового мистецтва, ландшафтних видів культурної спадщини,— будинки, укріплення, мости, залишки стародавніх поселень, місця битв, предмети одягу, ритуальні речі, зброя, статуї, письмові акти, кіно-, фотодокументи, звукозаписи тощо; б) становлять собою художню, історичну, етнографічну, наукову чи іншу культурну цінність; в) взяті державою під спеціальну охорону, свідченням чого є рішення компетентного органу (щодо нерухомих пам'яток — це рішення про занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, Державного реєстру національного культурного надбання), а також охоронні знаки, встановлені на самих об'єктах чи поблизу них.

Слід зазначити, що міжнародно-правові акти та акти вітчизняного законодавства визначають родові ознаки окремих предметів, що становлять культурну та історичну цінність. Так, на підставі Конвенції про заходи, спрямовані на заборону та попередження незаконного вивезення, ввезення та передачі права власності на культурні цінності відповідним законом України культурними цінностями визнаються об'єкти матеріальної та духовної культури,

що мають художнє, історичнє, етнографічне та науковє значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України (оригінальні художні твори живопису, графіки та скульптури; предмети, пов'язані з історичними подіями, розвитком суспільства та держави, історією науки і культури; предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок; унікальні та рідкісні музичні інструменти; рідкісні монети, ордени, медалі, печатки та інші предмети колекціонування; рідкісні поштові марки тощо). Особлива історична, культурна цінність привласнених предметів визначається у кожному конкретному випадку на підставі експертного висновку з урахуванням не лише їх вартості у грошовому вимірі, а й значення для історії, науки, культури. Формальною ознакою особливої історичної, наукової, художньої чи культурної цінності майна може бути, зокрема, визнання його національним надбанням України. Слід зазначити, що особливою історичною, науковою, художньою, культурною цінністю можуть становити як окремі твори, речі тощо, так і колекції предметів, які набувають такої цінності лише у своїй сукупності (наприклад, зібрані за певними ознаками стародавні монети, поштові марки, предмети побуту, виробництва, книги тощо, які в окремих примірниках можуть і не являти особливої історичної, наукової, художньої, культурної цінності).

Реалізація окремих засад кримінального провадження щодо потерпілого

Мелешко Б.І., курсант ННПФМГБНГУ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Конюшенко Я.Ю.*

На сьогоднішній день удосконалення системи засад кримінального процесу відбувається в рамках практичного втілення вимог Конституції України, Концепції судово-правової реформи в Україні та загального гуманістичного спрямування держави. З прийняттям 13 квітня 2012 року нового Кримінального процесуального кодексу визначення засад набуло свого розвитку і вдосконалення.

Етимологічно поняття «засада» тісно пов'язане з поняттям «принцип». Всі принципи тісно пов'язані між собою, постійно взаємодіють і тому складають не просто сукупність, а систему засад кримінального процесу. Як категорично зазначав С.А. Альперт: «Немає і не може бути самостійних принципів, властивих тій чи іншій стадії. [1, с. 28]».

Беручи потерпілого, реалізуючи свої права це не є його процесуальним обов'язком. Потерпілий може використати надані йому законом можливості для викриття певних осіб у вчиненні злочину, для чого взяти активну участь у доказуванні, судовому розгляді кримінальної справи, оскаржити вирок тощо. Однак, у силу засади диспозитивності, він може відмовитись від реалізації цих прав. Аналіз розвитку юридичної науки та реформування кримінального процесуального законодавства свідчать про позитивні тенденції розширення диспозитивних начал у забезпеченні процесуального статусу потерпілого. Найбільш повно засада диспозитивності проявляється під час кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

В. Г. Пожар визначає поняття представництва як «урегульовану нормами кримінального процесуального законодавства процесуальну діяльність представника, уповноваженого в силу закону або договору на реалізацію та охорону прав і законних інтересів особи, яку він представляє та яка реалізується у формі правовідносин між особою, яку представляють, представником та посадовими особами, які ведуть провадження у справі».